

Алисия Хименес Барлет - „Където никой няма да те намери“

Барселона, септември 1956 г.

Карлос Инфанте със задоволство забеляза, че тази сутрин небето беше ясно и грееше слънце. Всеки друг ден щеше да му е все тая какво е времето. Достатъчно бе да носи чадър, ако валеше, или да облече старото си палто, ако беше студено. Но оня понеделник беше донякъде или поне можеше да бъде специален. В еднообразния му живот, в еднообразния живот на испанците една проста неочаквана среща можеше да се превърне в необикновено събитие. А той в дванайсет имаше среща, която бе толкова необичайна, че му се струваше почти невъзможна. Мина му през ум, че може би ставаше дума за глупава шега на някой колега журналист, за грешка, за недоразумение. Но не, клеймото ясно показваше, че пликът идваше от Париж. Препрочете писмото, докато закусваше с кафе в мрачната си кухня.

„Уважаеми господин Инфанте, прочетох с огромен интерес статията ви от миналия месец в „Ла Вангардия“. Името ми е Люсиен Нурисие. Психиатър съм и професор в Сорбоната. Ползвам неплатена свободна година и уплътнявам това време с писане на докторската си дисертация относно възможността за различна типология на престъпници с ясно изразен психопатологичен профил. Главният персонаж в статията ви ме заплени от самото начало. Запознат съм с партизанското движение в Испания, но никога не бих допуснал, че все още има негов член, обявен за издирване от полицията. Характеровите черти на тази Пастирка, на която сте посветили работата си, са от огромен интерес за проучванията ми: безмилостно, жестоко същество, от съмнителен пол, самотно, способно да оцелява в планината и да избягва безбройните си преследвачи до степен все още да е на свобода, това за мен е обект за приоритетно проучване. Много ми се иска да узная повече за тази жена, тъй като освен статията ви не вярвам да има някаква документация...“

По-нататък молеше да се срещнат в Барселона. Всеки ден не се получаваха подобни писма. „Пастирката“, това бе статията, заинтересувала французина. Всъщност бе разбираемо, защото може би беше единственото интересно нещо, което бе написал и публикувал. В спорадичното си сътрудничество на журналист на свободна практика никога не третираше кой знае колко вълнуващи теми: „Отровни гъби“, „Испански боксьори“, „Колекционери на ретро автомобили“..., а и не можеше да се излага на политическия риск да пише по по-злободневни въпроси. Преживяваше или по-точно припечелваше точно колкото да преживява. С „Пастирката“ бе приближил границата на опасната територия. Из всички полицейски управления на Барселона беше окачена за разпознаване снимката на онази жена – единствената, с която се разполагаше. Беше поразителен и странен образ. Снимана бе до кръста, облечена в черно, със сурово и правилно лице, студени очи. Полицията, който му помагаше с документацията, направи нещо изненадващо. Взе лист хартия и закри вертикално половината от лицето на разбойничката: видимата част несъмнено принадлежеше на жена. После измести хартията върху другата половина и това, което се видя, бе мъж. Естествено, за да мине статията му през цензурата, се наложи да се придържа към официалната версия, която се носеше за Пастирката, подплатена с категорични фрази като: „жена без сърце“, „бесновато и безмилостно същество“, „извършителка на безчет зверски престъпления“, „жадна за кръв хиена“... Когато приключи с написването на статията, осъзна, че всъщност не знае кой знае колко за персонажа. Малко би могъл да разкаже на въпросния Нурисие извън онова, което като че ли го бе впечатлило. Но пък много важно, срещата можеше да внесе някаква емоция в жалкия му живот. Имаше

чуждестранен почитател! Малцина бяха в състояние да заявят същото в оная затворена за света страна.

Обърна сериозно внимание на външния си вид. Гардеробът му не предлагаше големи възможности за избор, но се постара ризата му да е чиста, а панталоните – добре изгладени. В единайсет излезе, като вървеше, без да бърза. В района на площад „Каталуня“ хората се движеха, водени от собствените си проблеми. Никой не създаваше впечатление, че се разхожда или се наслаждава на града, а се придвижваха от едно място на друго с безразличната решимост, наложена от навика. Инфанте хвърляше на гражданите презрителни погледи: служещи, търговци, военни, домакини... – една повтаряща се до втръсване фауна, която сякаш бе мъртва приживе. Той поне не принадлежеше към никоя разпознаваема група, а крачеше сам по света и толкова.

Бяха се разбрали да се срещнат в бар „Цюрих“: да седнат вътре, ако вали, или на открито, ако има слънце. Избра маса, на която да не е твърде в очите на минувачите. Пропъди с едно махване с ръка гълъбите, които обсаждаха това място. Беше се снабдил с вестник, убеден, че ще се наложи да чака: не е едно и също да се уговориш с някого, който живее в града, и с някой си, който пристига същия ден от Париж. Но сгреси – бяха минали само пет минути след дванайсет, когато безпогрешно почувства, че е съзрял Нурисие сред навалищата. Само чужденец можеше да носи баретата си по този начин – леко кривната настрани над челото, подобно на актьор или жена. Огледа го: беше висок, добре изглеждащ, леко червенокос, облечен с твърде зимни дрехи. Видя го да се спира пред масите и да разхожда поглед по тях като хипнотизиран. Инфанте стана и се запъти към него, за да влезе в ползрението му.

– Доктор Нурисие?

– Карлос Инфанте, без съмнение.

Подадоха си ръце без усмивка, почти без да се погледнат в лице. Сякаш вече изправили се очи в очи, никой от двамата не бе сигурен, че иска да е там. Инфанте бе изненадан от доброто испанско произношение на онзи човек, от меланхоличния му вид, от изисканата му външност, която контрастираше със замаяното му изражение. Видя го веднага да изважда слънчеви очила и да скрива светлосините си очи.

– Извинете, малко съм заслепен от толкова светлина.

– Както виждате, в страна сте, преливаща от щастие: пълни с народ барове и сияйно слънце – отбеляза иронично Инфанте.

– Факт – отрони французинът с поглед в земята.

Поръчаха на сервитьора две халби бира. Когато ги донесе, втренчиха поглед един в друг. Инфанте вдигна своята с театрален жест:

– Нека прием за приятното ви прекарване в Барселона!

Отпиха първата глътка. Испанецът я гаврътна напрегнато и припряно като обречен. Нурисие пийна мъничко и примлясна да усети вкуса. След което заговори леко забързано:

– Господин Инфанте...

– Наричайте ме Карлос, моля. Сигурно сме почти връстници. Вие на колко сте?

– На четирийсет и три.

– Аз съм на трийсет и девет, не е голяма разлика. Но извинете, че ви прекъснах, сигурно времето ви в Барселона е запълнено.

– Не, всъщност дойдох единствено за да говоря с вас – каза разпалено. – Исках да ви поздравя за великолепната статия.

– Били сте толкова път само за да ме поздравите?

– Май не сте прочели внимателно писмото ми?

– Разбира се, че го направих! Когато ми го препратиха от вестника, бях изумен, че ме четат дори във Франция. А и ме заинтригува това, че известен професор от Сорбоната се интересува от една толкова местна тема.

– В психопатологията няма местни теми– всички, от която и да е националност, в крайна сметка твърде си приличаме, макар жената, която описвате, да е може би единствена по рода си. Смятам, че може да се превърне в много важен елемент на проучванията ми. Репортажът ви ми се стори великолепен наистина.

Инфанте продължи да го гледа с полуусмивка, която не означаваше нищо. Удари още една здрава глътка от халбата си. Накрая се усмихна открито, впрягайки всички лицеви мускули.

– Репортажът ми е пълен боклук, скъпи професоре, знаете го тъй добре, колкото и аз. Не е възможно един образован човек да се впечатли от всичките тези страховити фрази: „жена без сърце“, „безпощадна убийца“, „страшилище на природата“... Не ме подценявайте, моля ви!

– Много добре знам, че всичко това е подчинено на определен... стил. Впечатли ме всъщност фактът колко добре сте запознат с подробностите на историята, с планинския релеф, където тази жена се подвизава, с психологията на жителите на Маестразго.

– В това няма никаква загадка. Родът ми е от Калч, селце в този край. Многократно съм ходил в тези планини: Маестра, Елс Портс... Това са много красиви, много диви места, непознати дори за мнозина. А прословутата Пастирка се е превърнала в нещо като всеобщ мит – убийцата, която жандармерията никога не успя да залови. Но ако трябва да съм искрен, ще ви кажа, че се съмнявам, че можете да напишете някаква дисертация с това, което знам.

– Според вас тази жена е още жива, скрита някъде из тези планини.

– Това се говори, това твърди и жандармерията, но от две години не е извършвала никакво злодеяние, никой не я е виждал, никой не знае откъде да подхване издирването ѝ. Много е вероятно трупът ѝ да гние в някоя канавка. Във всеки случай, дори и да ви направя подробен списък на всички бръщолевения по неин адрес, това ще свърши ли работа за проучването ви? Боя се, че не.

– Не това искам от вас.

– А какво?...

– Искам да разговарям с Пастирката, да се срещна с нея лично – заяви Нурисие с пламенен и тържествен тон.

Тялото на Инфанте видимо трепна, изправи гръб, ококори очи, хвана французина за лакътя и силно го стисна:

– Да не сте се побъркали? Говорете по-тихо! Не знаете ли къде се намираме, никой ли не ви е осведомил за политическия режим, който властва в тази страна? Тук има уши навсякъде!

– Извинете ме, не мислех, че...

– Имате ли за довечера някаква уговорка за вечеря?

– Не. Позволете ми аз да ви поканя.

– Чакайте ме в девет в „Охлювите“.

Надраска на една салфетка скица с местонахождението на ресторанта. Нурисие я прибра в джоба си, сякаш се касаеше за съкровище. После Инфанте стана и преди да си тръгне, каза тихо:

– Нямам политическо минало, но никоя предпазна мярка не е излишна. Надявам се да го разбирате.

Карлос Инфанте се изгуби в навалищата на улица „Пелайо“. Запъти се към университета като автомат. Беше потресен от току-що чулото. И за миг не бе допускал, че чужденецът, с когото бе отишъл да се срещне, е напълно луд. Както тонът на

писмото, така и първоначалният му вид го бяха накарали да смята, че става дума за отдаден на науката здравомислещ човек. А щеше да се окаже някакъв сбърканяк. Намерението му да се срещне с Пастирката сочеше, че е такъв. Освен ако... освен ако не беше журналист, скрит под фалшива самоличност, за да не буди подозрения. Впусна се в догадки. Несъмнено предположението за журналиста поставяше нещата по местата им. Това не беше професор от Сорбоната, а редактор на „Льо Монд“, който искаше да го използва, за да публикува необикновен репортаж. Във Франция имаше голям интерес към испанските политически теми. Цялата тая работа с партизаните – последния антифранкистки бастион, чиито смели мъже се бореха в планината – напълно хармонираше с романтичната представа, която французите обикновено си създаваха за Испания. Затова и Нурисие говореше тъй добре испански, просто беше специалист по южната страна.

По време на разходката си на сомнамбул се бе озовал до Литературния факултет. Влезе в дворната галерия, направи няколко обиколки, без да престане да размишлява. Съзнаваше, че в нервността на момента го беше поканил на вечеря, но се бе почувствал подтикнат да го стори от желанието да се махне час по-скоро от „Цюрих“. Да имаш вземане-даване с човек, който не е с всичкия си, накрая винаги се превръща в усложнение, особено при политическите обстоятелства, в които се намираше Испания. Изведнъж изпита облекчение. Стратегията, която трябваше да следва, бе ясна – нямаше да се яви в „Охлювите“. Французинът нямаше адреса му, тъй като не бе написал подател на писмото, с което му отговори, предлагайки му среща. Ако се решише да иде до вестника, за да пита къде живее, щяха да му кажат, че не е щатен, и никога нямаше да му дадат тези данни. Беше свободен от всякакъв ангажимент. „Au revoir, docteur Nourissier. Върнете се с подвита опашка в прекрасната си страна.“ От хубава каша се беше измъкнал! За щастие, беше предпазлив – само любопитството можеше да го накара да присъства на тази вечеря с французина, но любопитството беше лукс, който обикновено се плащаше скъпо в тези времена.

Минаваше повече от половин час след девет, а испанецът още не се бе появил в „Охлювите“. Закъснението на Инфанте му се струваше необяснимо, макар да знаеше, че точността не се нарежда сред добродетелите на страната. Умираще от глад. Навикнал да вечеря в осем, ръмжащият му стомах му даваше ултиматум. Когато пристигна в ресторанта, се бе почувствал приповдигнато и изпълнен с жизненост. Свообразието на залата, с неправилна и причудлива форма, с невъзможни чупки, в които все пак бяха вместени маси за клиентите, му се стори връх на оригиналността. Такава беше и кухнята, която, заемайки средата на ресторанта и отделена само с леки стъклени паравани, му позволяваше да съзира и чува адския хаос от заповеди, викове и шетня, който цареше там. За момент остана с впечатлението, че в Испания времето не тече и че това място преспокойно можеше да бъде хан – от онези, които Лопе де Вега вмъкваше в пиесите си.

Поиска от сервитьора да му потърси някое закътано място, защото не му се щеше да се сблъска отново с раздражението на Инфанте по въпроса за дискретността. То му се струваше всъщност доста неоснователно. Разбира се, репресията на Франко държеше в желязна хватка гражданите, но се съмняваше, че в голям град като Барселона всички те са под наблюдение. Освен ако журналистът не го беше излъгал и над него наистина не тегнеше полицейско досие по политически причини, което щеше да затрудни плановете му.

Поръча си маслини, които бяха много вкусни, но отхвърли мисълта за алкохол – искаше сетивата му да са нащрек. Откровено казано, впечатлението, което му бе направил Инфанте, не беше много добро.